

Pro Hauhonselkä ry:n toimintasuunnitelma vuodelle 2024

Yleistä

Pro Hauhonselkä ry on perustettu 30.10.2016. Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on Hauhon alueen vesistöjen ja valuma-alueiden kunnostus- ja hoitotyön edistäminen sekä niiden saaminen osaksi jatkuvaa yhteisöllistä toimintaa. Vuoden 2023 lopussa yhdistyksellä oli varsinaisia jäseniä 215 ja lisäksi 7 kannatusjäsentä.

Toiminnan painopisteet 2024–2026

Kehityshankkeet

HAMK:n Opitaan lisää ojista -hanke (1.5.2023 – 30.6.2025)

Pro Hauhonselkä on hankkeen avustamana kehittämässä toimintaansa paikallisesta vesiensuojeluyhdistyksestä kohti kokonaisvaltaista vesienhoitoyhdistystä. Jatkohankkeessa on lähdetty järjestelmällisesti aktivoimaan maa- ja vesialueen omistajia kohdennetusti toteuttamaan kokonaisvaltaisen toimintamallin mukaisia toimenpiteitä alueellisen tuotannon ja ympäristönhoidon yhteensovittamiseksi kansallisten strategioiden ja EU:n maaperästrategian mukaisesti.

Hanke jatkaa kohdennetusti Vuolujoen valuma-alueen vesiensuojelurakenteiden suunnittelua ja kehittää elinympäristökunnostusten ja maankuivatuksen yhteensovittamisen toimintamallia.

Hankkeessa jatketaan vesienhallinnan toimenpiteiden suunnittelua Opitaan ojista -hankkeessa tehtyjen kuormitus selvitysten mukaisesti. Erityistä huomiota kiinnitetään Hevossillanojan ja Lianojan osavaluma-alueiden uomastoihin ja näiden tuoman kiintoaine- ja ravinnekuormituksen vähentämiseen Eteläistenjärveen. Suunnitellut toimenpiteet toteutetaan pääsääntöisesti maatalouden investointitukia hyödyntäen.

Lisäksi Pro Hauhonselkä edistää omalla toiminnallaan Vuolujoen valuma-alueen vesien tilan parantamista seuraavin tavoittein ja toimenpitein:

- Ojitusyhteisöjen toiminnan aktivointi.
- Vesienhallinnan päivitys alueelle.
- Päivitetty vesiensuojelusuunnitelma tulevaisuuteen.
- Toimiva toimenpiteiden vaikutusten seuranta jatkuvan parantamisen hengessä.
- järjestää yleisötilaisuuksia alueella.
- *OO-Opitaan ojista* -hankkeen opetusten ja tulosten hyödyntäminen referenssi- sekä opetusaineistona.
- Pyrkii osallistamaan vesiensuojeluyhdistyksiä valuma-aluesuunnitteluun *OO-opitaan ojista* -hankkeen myönteisten kokemusten perusteella.

Opitaan lisää ojista -hankkeen toimijoista Pro Hauhonselkä pyrkii suuntautumaan merkittäväksi vesiensuojelutoimijaksi tavoitteinaan muuttua mökkiläisten ja ranta-asukkaiden vesiensuojeluyhdistyksestä kokonaisvaltaista vesienhallintaa, -hoitoa ja -suojelua koordinoivaksi vesienhoitoyhdistykseksi seuraavin tavoittein, joita tehdään yhteistyössä rinnakkain haussa olevan Oma Visio -vesienhoitohankkeen kanssa.

- Toiminta-alueena kaikki Hauhon pitäjän vesistöt valuma-alueineen.
- Vapaaehtoisen vesienhoidon edistäminen pitäjämme alueella yhteistyössä kaikkien sidosryhmiemme kanssa.
- Perustaa paikallisten sidosryhmien kanssa yhteistyömalli, johon kuuluu tietoa jakava alueellinen neuvottelukunta.
- Suojeluyhdistysten toiminnan roolin kirkastaminen osana vesienhoidon kokonaiskuvaa taustalla *Opitaan ojista* -hankkeen opit ja Vesivisio 2050.
- Viranomaisten ja asiantuntijoiden yhteistyön edistäminen.
- Osallistuminen Hämeen alueen vesienkunnostusverkoston toimintaan.
- Laatia yhdistykselle uusi toimintamalli yhteistyössä HAMKin kestävän kehityksen koulutusohjelman kanssa.
- Järjestää vuonna 2024 - 2025 Hauholla asiantuntijaseminaari, jossa esitellään uusi toimintamalli.
- Uuden toimintavan tiedottaminen ja innostaminen vesiensuojelutoimijoille, myös valtakunnallisella tasolla.

Opitaan lisää ojista -hankkeelle on myönnetty 65 % rahoitus kokonaiskustannuksista 180 000€. HAMK:n ostopalvelut Pro Hauhonselkä ry:ltä sisältävät Pro Hauhonselän hankkeelle tekemän

asiantuntijatyön, joka koostuu Vuolujoen valuma-alueen suunnittelutöistä (valittujen kunnostettavien kohteiden tarkentaminen, neuvonta ja yhteistyö maanomistajien kanssa), siitä tiedottamisesta, tiedotustilaisuuksien suunnittelusta ja järjestelystä. Palkkiot laskutetaan tuntikirjanpitoon perustuen, ja niihin sisällytetään matkakulut.

Oma Visio – Hauhon pitäjän vesienhoitohanke (1.8.2023 – 30.6.2026)

Päätavoite on Hauhon pitäjän elinvoimaisuuden kehittyminen ylläpitämällä ja parantamalla vesistöjen tilaa. Hanke synkronoidaan kiinteästi Opitaan lisää ojista -hankkeen toteutukseen ja aikatauluun. Päätavoitetta edistäviä keinoja hankkeessa ovat:

- Saada kokonaiskuva ja yhteisymmärrys alueen vesienhoidon tilasta ja tarpeista.
- Alueen toimijoiden tietoisuus vesien tilasta lisääntyy ja alueen vesistöjen hoitoon syntyy kestävä toimintakulttuuri. Tämä tarkoittaa alueen toimijoiden strategioiden huomioimista ja yhteisenä tavoitteena on puhaltaa yhteen hiileen.
- Viljelijöiden tietoisuus maan kasvukunnon parantamisesta ja peltojen vesitalouden hallinnasta lisääntyy.
- Vireille saadaan useita valuma-aluekohtaisia kunnostushankkeita. Vähintään kahdeksalle kohteelle tehdään kunnostussuunnitelma ja näistä vähintään viiden toteutukseen haetaan rahoitusta.
- Ylläpitää ja parantaa alueen vesistöjen tilaa pitkällä tähtäimellä vähentämällä vesistökuormitusta.
- Puhtaiden vesistöjen ja kasvavan elinvoiman myötä sekä ympärivuotiset että kausiasukkaat pysyvät alueella.

Oma Visio -hankkeessa kehitetään Hauhon pitäjän kokonaisvaltaista vesienhoitokulttuuria. Hyvänä toimintamallina käytämme ja edelleen kehitämme Pälkäneellä toteutunutta SUVI-hanketta. OLO-hanke tukee vastaavasti tätä kehitystyötä pilottina, miten vesienhoitotoimenpiteitä toteutetaan käytännössä (kohteiden etsintä, rahoitus ja toteutus).

Rahoitusta Oma Visio -vesienhoitohankkeelle on saatu Linnaseutu Leader ry:ltä ja Hauhon Säästöpankkisäätiöltä. Hauhon Säästöpankkisäätiö on päättänyt tukea hanketta vuosittain kolmen vuoden ajan.

Nuorten visio -hanke

Nuorten Visio -hankkeen toteuttajana on Pro Hauhonselkä ry ja kumppaneina Hämeen 4H -yhdistys sekä Vanajavesikeskus. Toteutusalue on Hauhon pitäjän alue ja hankeaika on 1.12.2023 – 30.6.2026.

Hankkeen ensisijaisena kohderyhmänä ovat Hauhon pitäjän 3.–9. -luokkalaiset ja muut alle 28-vuotiaat nuoret. Välillisinä kohderyhminä ovat Hauhon pitäjän asukkaat ja kausiasukkaat. Hyödynsaajina ovat kaikki hauholaiset.

Hankkeella on kuusi päätavoitetta:

- Tietoisuus vesienhoidosta ja sen merkityksestä on Hauhon pitäjän alueella hyvällä tasolla hankkeen päättyessä
- Hauhon pitäjän asukkaat, kausiasukkaat ja erityisesti nuoret saavat hyvän käsityksen vesienhoidon osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista
- Vesienhoidon tempauksista ja talkoista muodostuu pidetty perinne hauholaisten kesään
- Hauhon pitäjän alueelle muodostuu kestävä vesienhoidon yhteistyöverkosto
- Vesienhoidosta tulee pysyvä osa hauholaisten koulujen toimintaa
- Nuoret saavat tietoa 4H-yrittäjyydestä ja alueelle syntyy vähintään neljä uutta 4H-yritystä

Tavoitteet toteutetaan seuraavien toimenpiteiden kautta:

- Nuorille tarjotaan koulujen kautta mahdollisuutta toimia nuorempien ohjaajana, tempausten järjestäjänä ja viestintälähettiläänä sekä tukea oman 4H-yrityksen perustamiseen
- Nuorten kouluttaminen edellä mainittuihin tehtäviin
- Koululaisille järjestettävät, vesistöaiheiset työpajat/oppimistuokiot
- Nuorten toimiminen viestintälähettiläinä
- Rantojen siivous- ja vieraslajien torjuntatapahtumat
- Aktiivinen ja monikanavainen viestintä

Hankkeen toteutumisen tuloksena on Hauhon pitäjän alueen vesienhoidon verkostojen muodostuminen sekä paikallisten toimijoiden, sidosryhmien, asukkaiden ja kausiasukkaiden sitoutuminen pitkäjänteiseen vesienhoitotyöhön.

Lisäksi tuloksena ovat nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien paraneminen sekä vesienhoidon sisältyminen koulujen opetukseen. Hankkeen lopussa alueelle on syntynyt vähintään kuusi 4H-yritystä.

Hankkeen vaikutuksena Hauhon pitäjän vesistöjen tila tulee pitkällä aikavälillä paranemaan. Hyvässä tilassa olevien vesistöjen tila pysyy hyvänä ja hyvää huonommassa tilassa olevien vesistöjen tila kehittyy hyväksi.

Toisena keskeisenä vaikutuksena on nuorten ympäristötietoisuuden, osallistumismahdollisuuksien sekä työelämätaitojen kehittyminen.

Nuorten Visio -hanke tiedottaa vesienhoidon merkityksestä ja hankkeen toimenpiteistä käyttäen eri medioita ja osallistumalla aktiivisesti pitäjän alueella järjestettäviin tapahtumiin.

Hauhon vesistöjen valuma-alue suunnittelu -hanke, 1.12.2023 – 30.11.2025

Hankeen päätavoitteena on Valuma-alue lähtöisen Hauhon pitäjän vesistöjen hoitotyön edistäminen ja sen kautta alueen hyvää huonommassa tilassa olevien vesimuodostelmien ekologisen tilan parantaminen sekä hyvässä tilassa olevien tilan säilyttäminen.

Konkreettiset tavoitteet:

- Kokonaiskuvan muodostaminen tarvittavista toimituksista Hauhon keskeisten vesimuodostelmien hyvän ekologisen tilan saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi.
- Valuma-aluekohtaiset yleissuunnitelmat Hauhonselälle, Ilmoilanselälle, Iso-Roineelle ja Pyhäjärvelle.
- Valmiudet osavaluma-aluekohtaisten kunnostussuunnitelmien toteuttamiselle.
- Viisi vesienhoidon kannalta merkittävää osavaluma-alueen kunnostussuunnitelmaa alueille, joilla tehtävät toimenpiteet ovat mahdollisimman vaikuttavia ja kustannustehokkaita ja joilla on olemassa valmiudet niiden toteuttamiseen.

Hankesuunnitelma on tehty ja rahoitusta on haettu Hämeen Ely-keskukselta. Toteuttaminen aloitettu omalla riskillä. Avustuspäätöstä odotetaan kesäkuussa.

Jäsenistö ja viestintä

Yhdistyksemme on toiminut 7,5 vuotta. Meneillään olevat hankkeet ovat merkittävä askel kohti yhteisöllisesti toteutettavaa kokonaisvaltaista vesistöjemme hoitoa. Asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää huomattavaa panostusta ja laajaa osallistumista meiltä kaikilta hauholaisilta sekä kausiasukkailta. On tärkeää ymmärtää, että yhdistyksemme alkuperäinen vesistöjen suojelutavoite ei ole muuttunut vaan se tulee toteutumaan parhaiten kokonaisvaltaisen vesienhoidon avulla, jota toteutamme valuma-alueillamme hyvässä yhteistyössä.

Yhdistys toteuttaa vaikuttavuusviestintää sekä hyödyntää julkisuutta. Tiedottaa vesienhoidon tärkeydestä sekä pyrkii saamaan mukaan erilaisia toimijoita yhdistämään voimavaransa ja kehittämään toimintojaan yhteistyössä.

Huomioiden Hauhon vesistön laajuuden ja sen merkityksen koko Hauholle, sekä jäseniä että tekijöitä toivotaan huomattavasti lisää. Yhdistys toivoo, että nykyiset jäsenet innostaisivat asukkaita liittymään yhdistykseen ja osaltaan vahvistamaan yhdistyksen toimintaa. Tarvitsemme vapaaehtoisen työämme tueksi tulevaisuudessa uusia ja erityisesti nuoria motivoituneita osajia.

Yhdistys osallistuu kesätapahtumiin, joulumyyjäisiin ja muihinkin mahdollisiin yleisötilaisuuksiin ja jakaa niissä tietoa toiminnastaan ja mahdollisuudesta liittyä yhdistyksen jäseneksi.

Yhdistyksen jäsenistöön pidetään yhteyttä pääasiassa sähköpostitse. Tietoa yhdistyksen toiminnasta saa myös yhdistyksen verkkosivuilta (www.prohauhonselka.fi) ja Facebook -sivustolta, joita päivitetään säännönmukaisesti.

Oma Visio -hankkeen toimesta julkaistaan **Hauhon ranta-asukkaan käsikirja**, joka tullaan jakamaan paikallisille ja kausiasukkaille.

Näiden kaikkien tavoitteiden saavuttamiseksi ja hankkeiden tueksi on perustettu viestintäryhmä, johon kuuluvat:

- Anu Iso-Kokkila-Vähänen Hauhon Säästöpankkisäätiö
- Jouni Lehtonen SantraMedia
- Marja-Liisa Suomalainen Sirium Oy
- Anne Soittila Pro Hauhonselkä Ry

Sidosryhmäyhteistyö ja alueelliset asiantuntijaverkostot

Pro Hauhonselkä ry:llä on edustajat ELY-keskusten vetämissä asiantuntijaverkostoissa.

- Hämeen alueen vesienkunnostusverkostossa
- Iso Längelmäveden ja Hauhon reitin verkosto

Lisäksi hankkeiden ohjausryhmissä on edustettuna laajasti paikalliset yhteisöt, oppilaitokset, yritykset ja asiantuntijaorganisaatiot.

KVVY Yhdistyksen hallituksessa vesiensuojelu- ja hoitoyhteisöjä edustaa puheenjohtaja Timo Karttunen.

Hauholla 2.5.2024

Pro Hauhonselkä ry:n hallitus